

ACHTER GESLOTEN DEUREN

GETUIGENISSEN VAN DEGENEN DIE BEVRIJD
ZIJN UIT EEN SEKTE

JOEL E. CROSBY

INHOUDSOPGAVE

<i>Inleiding</i>	vii
<i>Voorwoord</i>	xi
1. Dit is erger dan wat mensen over ons zeggen <i>Dennis</i>	1
2. De Zoon van een rebel <i>Joel</i>	27
3. Superdiscipel <i>Nathan</i>	47
4. Een Web van leugens <i>Nick</i>	65
5. Gods roeping beantwoorden <i>Linton</i>	83
6. De wonderbaby <i>Helen</i>	105
7. Ik mag niet eens mijn eigen ondergoed kiezen <i>Claudia</i>	123
8. Mijn waarde als vrouw <i>Valerie</i>	145
9. Demonen uitgedreven op mijn trouwdag <i>Betty</i>	169
10. Nieuwsgierigheid hield me staande <i>Maria</i>	185
Nawoord	207
Terminologie	225
Bijlage I	237
Bijlage II	241
Bijlage III	247
Bijlage IV	249
Bijlage V	253
Bijlage VI	255
Bijlage VII	257
Bijlage IX	265
<i>Evangelie Gemeente "De Deur" Zwolle</i>	
<i>About the Author</i>	269

Copyright © 2024 **Joel E. Crosby**

Omslagontwerp: Nellen Crosby-Wakum op www.NellenCrosby.com

Vertaling: Silvia van Dijk-van Oers

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De enige uitzondering geldt voor een recensent, die korte passages mag citeren in een recensie.

Opmerking van de auteur: Dit boek bevat een verzameling getuigenissen van voormalige leden van Christian Fellowship Ministries kerken. Alle verhalen zijn gebaseerd op waargebeurde ervaringen en zijn gepubliceerd met toestemming van de schrijver. Sommige namen, personen, plaatsen en voorvallen die genoemd worden in dit boek zijn gebruikt met toestemming van de betrokkenen, bevinden zich in het publieke domein of hebben betrekking op publieke figuren in hun hoedanigheid als religieuze leiders. Andere namen zijn fictief; hun echte namen zijn bekend bij de auteur, en worden gebruikt met respect voor hun privacy en uit juridische overwegingen. De visies van de individuele schrijvers zijn niet noodzakelijkerwijs de mijne.

Elk gebruik van deze publicatie voor het trainen van generatieve artificial intelligence ("AI") technologieën is uitdrukkelijk verboden. De auteur en uitgever houden zich alle rechten voor om toestemming te verlenen dit werk te gebruiken voor generatieve AI-trainingsdoeleinden en de ontwikkeling van taalmodellen voor machinaal leren.

Alle Bijbelteksten komen uit de Herziene Statenvertaling®

Voor meer informatie over dit boek of contact met de auteur gaat u naar www.JoelCrosby.com

*Aan de huidige leden van De Fellowship: Mag dit boek jullie ogen openen
voor de corruptie en hiërarchie van jullie pastors.*

*Aan de voormalige leden van De Fellowship: Mag dit boek stem geven aan
hen die uitgestoten zijn.*

Aan iedereen: Lees de Bijbel in de context.

INLEIDING

Het netwerk van kerken dat valt onder Christian Fellowship Ministries hanteert verschillende namen: Potter's House, De Deur, Victory Chapel, Lighthouse, of andere variaties of vertalingen. De naam van een stad kan verbonden worden aan het gebouw.

In 1970 vroeg Wayman Mitchell, een bevoegde (maar niet beroepen) Foursquare-prediker of hij de Foursquare-kerk in Prescott in Arizona mocht overnemen. Hij kreeg toestemming en werd aangesteld als voorganger. De Jesus Movement was op haar hoogtepunt en Mitchell begon hippie-bekeerlingen te discipelen, hij leerde hen om actief op zoek te gaan naar gelegenheden om nieuwe bekeerlingen te winnen. In die tijd waren dat methodes als rockmuziek en drama's in het openbaar en wekelijkse samenkomsten in een gehuurde ruimte.

Geleidelijk ontstond het idee om deze nieuwe bekeerlingen te discipelen of om hen een praktijkopleiding tot pastor te geven. Deze methode van leren in de praktijk en het planten van kerken (nieuwe kerken beginnen in andere steden, staten en landen) leek succesvol.

In de beginjaren stond het netwerk bekend als Arizona-Fellowship en nadat grenzen tussen staten waren overschreden als De Fellowship. Het was het idee dat de kerken een samenwerkingsverband van gelijkgestemden vormden, die samenwerkten om de hele wereld te bereiken

Inleiding

met het Evangelie. Destijds leek dat zinvol, omdat een Jesus-Freak daar helemaal voor ging.

Een vriend van Wayman, die hij kende van de Bijbelschool, had, enigszins concurrerend, ook een gevolg van kerken om zich heen verzameld toen hij met zijn gezin omkwam bij een tragisch ongeval. Wayman handelde onmiddellijk en benaderde deze kerken, die verenigd waren onder de naam Christian Fellowship Churches, ogenschijnlijk om ze weer te verenigen met Foursquare. Toen er overeenstemming was bereikt en alles was overgedragen aan Wayman, voegde hij ze samen met zijn eigen kerken en begon hij zich terug te trekken uit Foursquare. In huidige Fellowship-terminologie: Wayman rebelleerde tegen Foursquare.

Maar in 1990 trok een groep kerken, die Wayman waren gevolgd toen hij Foursquare verliet, of daarna waren gesticht, zich terug uit De Fellowship. Wayman beschouwde dit als verraad, rebellie, maar het was het begin van een reeks van kerken die afvallig werden, waardoor Wayman steeds bezitteriger en controlerender werd.

In de nasleep hiervan gingen de veranderingen binnen De Fellowship steeds sneller. Wayman werd een wantrouwige controlfreak, terwijl het overdreven dwepen met alles wat hij bereikt had standaard werd voor degenen die lager stonden in de hiërarchie van De Fellowship.

Gedrag norms werden vastgelegd en leden verwierven hun status op basis van hoe ze door de screening kwamen en hoe lang ze al loyaal waren aan de organisatie. Van pastors werd verwacht dat ze documenten ondertekenden waarmee ze afstand deden van alle claims en rechten op eigendommen van de kerk, materiaal en zelfs leden. Leden die zichtbaar meewerkten aan de diensten, d.w.z. op het podium, moesten documenten tekenen ten aanzien van hun gedrag die hen onder andere verboden iets alledaags als een televisie te bezitten.

En zoals overal waar sprake is van corruptie waren er geruchten over misbruik. Deze geruchten werden structureel ontkend of het slachtoffer kreeg de schuld.

Dit is al meer dan 30 jaar gaande. Er waren ook consistente verslagen van systematische inmenging in familierelaties als een van de familieleden niet achter De Fellowship stond. Online groepen voor ex-leden delen regelmatig klachten over de afpersingsmethodes voor geldinzameling die in bijna elke kerkdienst plaatsvonden en zeker een belangrijke rol speelden bij het financieren van de halfjaarlijkse conferenties. Deze conferentiekerken ondersteunden vijftientig of meer babykerken.

Gaandeweg kwamen er steeds meer nieuwe doctrines bij om alles wat onbijbels was maar tot stand kwam binnen De Fellowship te rechtvaardigen. Een belangrijke factor bij wat er mis ging binnen De Fellowship was het integreren van alle bedieningen in de rol van pastor. Feitelijk klopt de rol van pastor zoals De Fellowship die hanteert niet, omdat deze elke functie met autoriteit die wordt beschreven in de Bijbel, inclusief die van koning, omvat. Het maakt de weg vrij voor misbruik.

Dit boek vertelt de ervaringen van een aantal ex-leden in hun eigen woorden. De deelnemers vormen een doorsnee van leden van verschillende ondersteuningsgroepen van ex-leden van deze organisatie uit verschillende landen, met een breed scala van invloed. Sommigen maakten gebruik van ghostwriters, anderen schreven hun ervaringen zelf. Dat was moeilijker dan het klinkt.

Als je perverse religie nog niet zat bent, lees dan vooral verder.

Dennis Crosby

VOORWOORD

Soms willen we niet alle mensen bereiken op een persoonlijk niveau. We willen gewoon een hoge pief zijn. We willen er staan en dingen verkondigen aan de mensen. We willen hen manipuleren om te doen wat wij willen en we willen ze commanderen.

—Ron Simpkins, *We Can Take the Land* (We kunnen het land innemen)

Ik kan een heleboel zeggen over waarom ik aan dit boek begonnen ben; ik zou kunnen beginnen met beschrijven hoe en waarom nieuwe leden zich aansluiten bij deze kerk, hoe een goede eerste indruk geleidelijk omslaat in een leven dat draait om de kerk. Ik zou het kunnen bewijzen door uit te leggen hoe de hiervoor genoemde eerste indruk doet denken aan love bombing en dat alle leden op de een of andere manier gemanipuleerd worden vanaf de dag dat ze een voet over de drempel zetten in De Deur. Ik zou kunnen aandragen dat de overvloed aan kerkdiensten die je geacht wordt bij te wonen je structureel isoleert van vrienden en familie omdat je simpelweg geen tijd meer voor ze hebt.

Misschien zou ik de lezers mee kunnen nemen door een analyse van het B.I.T.E.-model van Steven Hassan en uitleggen welke punten van

Voorwoord

toepassing zijn op de De Deur en waarom¹. Of misschien zou ik kunnen beginnen waar alle rebellen beginnen—bij het ter discussie stellen van de tienden, hoe het een wet uit het Oude Testament is, in het leven geroepen om te zorgen voor de Levieten, en hoe tienden geen vereiste zijn in het Nieuwe Testament.

Misschien kan ik, in plaats van te debatteren over leerstellingen, mijn punt maken door iets wat ik niet eens met mijn ouders wilde bespreken voor ik de kerk verliet: de persoonlijke ervaringen van voormalige leden. Maar die heb ik al opgenomen in het hoofdedeel van dit boek. En deze ervaringen waren niet mijn eerste aanleiding om dit boek te schrijven (ze dienen alleen om mijn punt te maken). Ook het feit dat velen die hun verhaal delen in dit boek—en nog veel meer die dat niet doen—werden uitgestoten, verbannen en uit de kerk getrapt waar God Zelf hen ogenschijnlijk geplaagd had. Tenminste volgens hun eigen interpretatie van 1 Korinthiërs 12:18. Nu begin ik toch over leerstellingen te debatteren.

Begeef ik me op gevaarlijk terrein als ik stel dat de Heilige Geest nooit zo betrokken was in de kerk als in de jaren '80? Toen bereikte de zangdienst een punt waar de gemeente spontaan uitbarstte in tongen en aanbidding; als je in tongen bad in de bidstond viel het niemand op, omdat iedereen het deed. Maar nu zijn tongen ingeroosterd als onderdeel van de dienst aan het einde van het laatste lied voorafgaand aan de collecte. Het duurt niet langer dan twee minuten, als het al zo lang duurt. En bidstonden zijn meestal stil tenzij er een bezoekende pastor is. Nee, ik hoor je tegenargument al: Maar zo gaat het helemaal niet in mijn kerk! En dat is wat het zo ingewikkeld maakt; afhankelijk van wie je pastor is en wie zijn pastor is, verschillen de ervaringen van Fellowship-leden nogal.

Ik heb lang nagedacht over dit voorwoord: over wat ik wel en niet zou schrijven. Uiteindelijk dacht ik dat ik eruit was: ik zou beargumenteren hoe De Fellowship altijd beweert een Handelingen-kerk te zijn, terwijl

---

1. "BITE Model of Authoritarian Control^{1M} (BITE Model over Autoritaire Controle), Freedom of Mind Resource Center, bezocht 3 maart 2024, <https://freedomofmind.com/cult-mind-control/bite-model/>.

ze eigenlijk meer zijn als de kerk van Korinthe. Ze worden niet geleid door de Heilige Geest, maar eerder door hun eigen vlees en zondige mannen. En toen kwam het binnen! Dat is waarom ik dit boek ben gaan schrijven. Niet omdat ik het oneens ben met de manipulatieve praktijken, vanwege de collectieve negatieve ervaringen van voormalige leden, een gebrek aan de Heilige Geest, of zelfs dat ze zijn geworden als de kerk van Korinthe. Ik heb dit boek geschreven omdat —en dit zeg ik niet lichtvaardig- De Fellowship mensen volgt en niet God.

Wat ik bedoel te zeggen, is: De manier waarop De Fellowship functioneert en de macht die een pastor heeft zijn onbijbels en rieken naar sektarisme (waar ze zich bewust van zijn). Steve Cooper, de schrijver van *Go Ye: The Arizona Story* (Gaat heen: het verhaal van Arizona), zei het volgende: “Waarom zou een pastor geen discipelen onder zijn hoede nemen om ze op te leiden tot zijn niveau van bediening? Dat zet er direct een heleboel buitenspel. Het idee riekt naar sektarisme. Pastors worden geestelijke dictators.”

Laat me dit toelichten: in het algemeen refereren kerken aan de vijfvoudige bediening als basis voor leiderschapsfuncties in de kerk. Deze zijn gebaseerd op de bekende tekst in Efeze 4:11. De Fellowship ziet al deze bedieningen echter als ondergeschikt aan de pastors, behalve apostelen, die zelden genoemd worden. Dit is nog merkwaardiger als je de lijst in 1 Korinthiërs 12:28 ernaast legt, die neemt pastors niet eens mee.

Titels en posities zijn een gemeenschappelijk doel in kerken. Wat de Bijbel beschrijft, zijn functies - in het geval van taken: je doet ze of je doet ze niet. De Fellowship, echter, maakt pastors het centrum van alles, en er mag niets worden gedaan zonder toestemming van de pastor.

Er zijn veel preken over de autoriteit van de pastors. Ze zijn bijna allemaal gebaseerd op teksten uit het Oude Testament die gaan over de autoriteit van koningen, wat een boel verklaart over hoe De Fellowship (dis)functioneert. En ze zijn gebaseerd op Bijbelteksten die uit de context zijn gehaald.

Bepaalde taken die genoemd worden in de Bijbel, bijvoorbeeld in Handelingen 20:17 en 1 Timotheüs 3:2, worden uitgelegd alsof ze daadwerkelijk zouden slaan op pastors. Het Grieks gebruikt natuurlijk verschillende termen in deze teksten, pastor is er daar niet één van. Maar binnen De Fellowship krijgt de pastor deze taken automatisch.

De tekst in 1 Timotheüs 5:9 wordt zelfs gebruikt om het negeren van klachten tegen pastors te rechtvaardigen, terwijl in de tekst duidelijk *ouderling* staat. Dat komt omdat ouderlingen niet bestaan binnen De Fellowship, dus telkens als de Bijbel spreekt over ouderling wordt dat vervangen door pastor. Maar de context van 1 Timotheüs 3, met name vers 1 en 2, bewijzen dat dit woord niet *pastors* betekent. Bovendien, aangezien De Fellowship leert dat vrouwen geen pastors kunnen zijn, zouden ze die betekenis nooit geven aan het tweede vers.

Als gevolg daarvan zijn pastors de enige erkende autoriteit binnen De Fellowship en ze krijgen dezelfde mate van autoriteit als een Oudtestamentische koning met Wayman Mitchell aan de top. De statuten die in 2004 uitkwamen, stellen feitelijk dat de pastors van lokale kerken de kerk alleen beheren voor De Fellowship. Ze kunnen geen aanspraak maken op wat dan ook in de kerk en ze functioneren op basis van verleende autoriteit. (Voor meer informatie, zie Bijlage I, III en V.)

In de begindagen gingen preken gewoonlijk over het herstellen van de waardigheid van de lokale kerk. Maar geleidelijk vervormde de boodschap tot die draaide om de pastor. Na verloop van tijd was Mitchell de enige pastor die ertoe deed en verloor de lokale kerk al haar waardigheid aan de organisatie.

Alles bij elkaar opgeteld, was het niet slechts een handjevol pastors met slechte intenties—of zelfs degenen met goede intenties die ten prooi vielen aan hun eigen zondige levensstijl. Het is de hele organisatie van De Fellowship, het is de bron, Wayman Mitchell—die vanaf het begin een leerstelling preekte die maar één mogelijk uitkomst kon hebben: een religieuze organisatie waar het leiderschap optimale controle heeft over de levens van de leden. Oftewel, het is een sekte.

Dit zegt Wayman Mitchell er zelf over: “Deze wereld zal nooit onze vriend zijn. We zullen nooit geaccepteerd worden. Op het moment dat

de wereld je accepteert, ben je niet langer een inwoner van de hemel—je bent een overloper. Je bent een verrader. Als deze generatie of de maatschappij je levensstijl, getuigenis of religie accepteert, ben je een verrader, een verloren kolonie. Je bent niet langer een kolonie van de hemel.”²

Toen de kerk groeide, was Wayman niet langer geïnteresseerd in het redden van zielen voor het Koninkrijk van God; hij richtte zich alleen nog op aantallen en hij was een nachtmerrie voor iedereen die hem in de weg stond.

Als een lid een bedreiging vormde voor de kerk, liet Wayman hem verwijderen uit De Fellowship—ongeacht wie zijn pastor was of in welke stad of in welk land hij zich bevond. Pastors worden geacht herders te zijn. Welke herder zou een schaap verstoten uit zijn kudde?

Kerken die zich afscheidden van De Fellowship kregen te maken met een rechtszaak over het onroerend goed van de kerk. Miljoenen van het geld dat door de leden van de Prescott-kerk en de pastors van andere Fellowshipkerken is gedoneerd gaat hierin om. Een voorbeeld hiervan is wat er gebeurde met de kerk in Fiji. Dit gebeurde allemaal alleen om “een punt te maken”, zoals Wayman verklaarde.

Het leiderschap preekte voortdurend over een gemeenschappelijk vijand, soms bekend als *de wereld* of *werelds*—begrippen waar een invulling naar keuze aan kon worden gegeven. Dit was ook gelinkt aan bedrog en verraad. Het is geen verrassing dat leden van deze kerk vaak wantrouwend worden ten aanzien van alles wat hun pastor afkeurt: chiropractors, abstracte kunst, televisie, social media, rebellie tegen de kerk, homoseksualiteit, martial arts, alcohol, oorbellen bij mannen en dikke mensen (gulzigheid).

Iedereen die de kerk verliet, kreeg het etiket rebel. Of, zoals pastor Darren Munzone van de Potter’s House in Hurstville in Australië het stelt: “Hoe noemen we het weigeren om de wil van God te doen? Rebellie. Ik ga een stap verder. Hoe noemen we het weigeren om te

---

2. Wayman O. Mitchell, *Blueprint From Heaven: The Divine Blueprint for Disciples*, (Prescott, Arizona, Potters Press, 1986), 31

doen wat je pastor van je vraagt? Rebelle. Sommige mensen zeggen: ‘Ik hoef niet te doen wat jij zegt’. En dat klopt. Maar als je het niet doet, ben je rebels.”³ Dit is nog bespottelijker als je bedenkt dat Wayman Mitchell is begonnen met rebelleren tegen het leiderschap van de International Church of Foursquare Gospel (ICFG) toen hij zich afsplitste. Wayman was zelf schuldig aan rebelle—precies datgene wat hij hekserij noemde.

Ik kan het aantal keren niet meer tellen dat leden van De Fellowship hun kerk tegen mij probeerden te verdedigen door te stellen dat De Deur (of hun pastor) hen had gered van een zondige levensstijl of zelfs de dood. Ze zeiden dat hun pastor een geweldige man van God was en dat ze dankbaar waren dat ze hem kenden. Maar het was de kerk, noch hun pastor die hen gered had - ze geven hun pastor en kerk de eer voor wat Jezus heeft gedaan. “Laat daarom niemand roemen in mensen. Want alles is van U” (1 Korinthe 3:21).

Ik woonde eens een conferentie bij waar een profetie werd uitgesproken dat Wayman Mitchell niet zou overlijden, maar getuige zou zijn van de tweede komst van Jezus Christus. In september 2021, echter, deed zijn overlijden een schok gaan door De Fellowship. De Potter’s House in Prescott maakte een eerbetoon van het voormalige bureau van Wayman en een plaquette met het logo van de kerk en de inscriptie: “Het merendeel van de preken die je leven hebben aangeraakt en gezegend, werden geschreven door Pastor Mitchell aan dit bureau.”⁴ Daarnaast gaf een andere pastor opdracht voor een kunstwerk dat hem en Wayman Mitchell afbeeldde gezeten aan een tafel, vergelijkbaar met het welbekende werk van Leonardo da Vinci, “Het laatste avondmaal”, dat ook “Het laatste avondmaal” zou moeten

---

3. The Potter’s House Cult, “The Potters House is a Cult Defending Historical Christianity (DOCUMENTARY TRAILER),” YouTube video, 2,50, 21 september 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=Vtqi9kBcVc>.

4. Joel Crosby, bezocht 6 maart 2024, <https://www.joelcrosby.com/wp-content/uploads/2024/03/42536438232389424697356318719962136007882317n.jpg>.

heten.”⁵ Is dat geen afgoderij? Is de Potter’s House de Katholieke kerk met Wayman Mitchell als hun paus?

In een trailervideo die circuleerde op het internet en die een aankomende documentaire aankondigde, zaten een aantal fragmenten van preken van andere pastors van de Potter’s House. Een van die fragmenten luidde: “Er is maar één apostel, één man die het instructiepakket heeft. Kun je je voorstellen waar we zouden zijn zonder onze apostel? Kun je je voorstellen hoe onze bediening eruit had gezien zonder de bediening en het onderwijs van Pastor Wayman Mitchell?”⁶

Wayman Mitchell heeft er altijd op gehamerd dat De Fellowship een unieke roeping van God had om alleen maar te preken en niets anders te doen wat andere christelijke kerken kunnen doen, zoals het organiseren van liefdadigheids- en gemeenschapsevenementen. Dit omvatte ook Mitchells persoonlijke interpretatie van wat discipelschap is, namelijk de wil van God vervuld zien in iemand anders—dat neemt de vorm aan van heavy shepherding. Naar men zegt, beweerde hij tijdens een van zijn preken dat hij dat idee had overgenomen van de shepherding movement (die is ontmaskerd als een sekte); dus Wayman Mitchell herhaalde de fouten die mensen in het verleden hadden gemaakt.

Er ontstonden problemen in het discipelproces omdat het een individu isoleert van andere christelijke bronnen; het weerhoudt ze van het krijgen van inhoudelijke kennis. Leerlingen dagen de leraren niet uit. Iedereen wordt geacht om zonder vragen te geloven wat hen wordt verteld.

De Potter’s House ziet discipelschap als een succes; de discipel wordt een pastor en zet het Fellowship-patroon voort, daarmee wordt een circulair systeem gecreëerd dat zichzelf reproduceert in zijn slachtoffers. Mitchell beweert dat discipelen in het boek Handelingen Chris-

---

5. Joel Crosby, toegang 3 maart 2024, <https://www.joelcrosby.com/wp-content/uploads/2024/03/709dce68-40d0-40d8-b950-de2ca5309a2a.jpeg>.

6. The Potter’s House Cult, “The Potters House is a Cult Defending Historical Christianity (DOCUMENTARY TRAILER),” YouTube video, 2:50, 21 september 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=VtZqi9kBcVc>.

tenen worden genoemd en dat het Gods bedoeling is dat alle Christenen discipelen worden. De woorden discipel en Christen worden gebruikt alsof ze onderling uitwisselbaar zijn.

Volgens hun eigen online bronnen bestaat De Fellowship nu uit meer dan tweeduizend kerken in meer dan 125 landen. Elk van deze kerken heeft zijn eigen pastor die binnen De Fellowship wordt gezien als ondernemer. Ze planten een kerk en hebben een fulltime baan, terwijl ze daarnaast evangeliseren om nieuwe leden te werven, totdat ze genoeg leden hebben die hun kerk financieel ondersteunen, waardoor de pastor fulltime in de bediening kan. Maar alle bezittingen van de kerk zijn eigendom van De Fellowship—zelfs als ze zijn gekocht met het eigen geld van de lokale pastor.

Hoewel er heel veel verschillende kerken met verschillende pastors zijn, verschilt de sfeer binnen de kerken amper. Ze volgen een bepaalde norm. Die standaard druppelt van Prescott door in alle andere (baby)kerken door activiteiten en internationale Bijbelconferenties.

Afhankelijk van wie je pastor is, kunnen je ervaringen heel anders zijn, zoals ik al eerder schreef. Daarom gebruik ik dit voorwoord om te laten zien dat de bron van De Fellowship—de oprichter, Wayman Mitchell, en zijn leerstellingen, de belangrijkste factor is waardoor er problemen zijn met deze kerk, en, heel belangrijk, waarom deze kerk een sekte is. Daarom heb ik er ook voor gekozen om tien verhalen van voormalige leden van over de hele wereld op te nemen: om te illustreren dat De Fellowship een manipulatief kerksysteem is met slachtoffers in vele landen, continenten en culturen.

Ik geloof dat er heel veel goede mensen in De Fellowship zitten die gewoon niet beter weten. Zodra je ontdekt dat er een probleem is in de kerk en je doet er niets mee, werk je in wezen mee aan het in stand houden van het probleem. Als je nalaat actie te ondernemen ten aanzien van dat probleem, is dat niet in lijn met de wil van God en geef je de duivel vrij baan. Je stelt valse predikers in staat om de kudde van Jezus te infecteren met valse leer, mensen te misbruiken voor hun

persoonlijke gewin en te doen wat ze willen zonder daarvoor verantwoordelijk te worden gehouden.

De Bijbel vraag ons nooit om te zwijgen tegen valse predikers. Noch vraagt de Bijbel ons voor hen te bidden. In plaats daarvan vermaant de Bijbel ons hen stevig terecht te wijzen (Titus 1:13), hen de mond te snoeren (Titus 1:11), hen te ontmaskeren (Efeze 5:11, 3 Johannes 1:10), hen niet in onze huizen te ontvangen (2 Johannes 1:10), hen te verwerpen (Titus 3:10), hen over te geven aan de satan (1 Timotheüs 1:20) en ons van hen af te keren (Romeinen 16:17; 1 Timotheüs 6:5).

Dit boek doet een poging om recht te doen aan een aantal van deze vermaningen: de waarheid over deze sekte en wat in het duister heeft plaatsgevonden aan het licht te brengen.

HOOFDSTUK 1

DIT IS ERGER DAN WAT MENSEN OVER ONS ZEGGEN

DENNIS

Victory Chapel, Colorado Springs, Colorado
Potter's House, Sierra Vista, Arizona
De Deur, Zwolle, Nederland

*“Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog,
Addergif is onder hun lippen.
Hun mond is vol verloeking en bitterheid,
hun voeten zijn snel om bloed te vergieten.
Vernieling en ellende is op hun wegen,
en de weg van de vrede hebben zij niet gekend.
De vreeze Gods staat hun niet voor ogen.”*
—Romeinen 3:13-18

Ik ben geboren in een Christelijk gezin. Het grootste deel van mijn familie heeft wortels in de Ozarks, maar een periode van droogte en stofstormen, de Dust Bowl era, heeft velen over het hele land verspreid. We verhuisden vaak en sloten ons dan meestal aan bij familieleden in de omgeving. Mijn grootvader, drie van zijn broers en mijn vader waren allemaal Pinkstervoorgangers. Familieleden aan mijn

moeders kant waren hoofdzakelijk Baptisten, maar mijn verdere familie omvatte ook Nazareners en Presbyterianen.

Toen ik klein was, lazen we elke avond drie hoofdstukken uit het Oude en twee uit het Nieuwe Testament, waarbij we rond de tafel om de beurt een vers lazen. Mijn jongere broertjes moesten eerst gewoon aan tafel zitten en luisteren, totdat ze leerden lezen en ook beurten kregen om te lezen, terwijl ik een soort van geduld leerde hebben. We lazen alleen uit de King James Version en gingen in een jaar door de hele Bijbel. In ons huis werden leerstellingen vaak besproken.

Ik leerde Bijbelteksten uit mijn hoofd en won wedstrijden over Bijbelkennis. Ik was anders en dat gold ook voor mijn geheugen. Ik kon opletten op school en goede cijfers halen. Meestal verveelde ik me. Behalve in de Ozarks woonden we in Arizona en aan de Westkust op verschillende momenten in mijn jeugd. De Sonora Woestijn, het stroomgebied van de Klamath, de Willamette-vallei, Noordoost Oregon en oostelijk Washington hebben een heel verschillende geologie, klimaat, flora en fauna. Ik was altijd de nieuwe jongen omdat we elke twee of drie jaar verhuisden.

Alle vijf zijn we geboren in een andere staat. Ik ging de hele drie jaar naar dezelfde junior high school (onderbouw van de middelbare school)—dat was een record. Verschillende scholen, verschillende accenten, verschillende curricula, altijd een openbare school op basis van mijn adres. Ook verschillende kerken. Toen we dichtbij mijn opa woonden, gingen we meestal naar zijn kerk, maar we gingen ook wel naar kerken van de Assembly of God, totdat we in Klamath Falls naar Open Bible gingen. We verhuisden naar Eugene in Oregon, waar Open Bible een Bijbelschool had.

Toen ik ouder werd, werd ik sceptisch over de Bijbel en ik raakte meer geïnteresseerd in wetenschap. Maar toen ik bij biologie in de brugklas leerde dat niemand ooit spontane generatie van leven had gezien, verloor ik ook mijn geloof in de wetenschap.

Ik ontdekte talen. Mijn juf in groep 3 was Mexicaans en ik raakte gefascineerd door het idee om een andere taal te spreken. Helaas was de VS toen geen geweldige plaats om talen te studeren—vooral niet vóór de

middelbare school. Dus ik leerde mezelf dat jaar het Griekse en Russische alfabet met tabellen die ik vond in een woordenboek. Er was al wat Grieks voorbij gekomen bij wis- en natuurkunde, dus dat was al enigszins bekend en een heleboel Russisch is gebaseerd op Grieks. Maar het jaar daarna leerde ik modern Grieks en nog een jaar later Latijn.

Hoe ouder ik werd, hoe bozer ik werd op het Christendom. Voor mij had het er alle schijn van dat ik nooit plezier mocht maken vanwege God. Ik wilde gewoon met rust gelaten worden. Later werd ik aange trokken door Oosterse religies en psychedelica. We bespraken dat onderwerp toen vaak op school en het was allesbehalve saai. Ik was een beetje jong om er echt in betrokken te raken, maar ik vond de ideologie erachter erg aantrekkelijk. Het klinkt misschien een beetje cliché, maar de liedjes van The Beatles speelden er een grote rol bij. Die leken eenvoudig maar tegelijk diepgaand, bruusk en tegelijk diep. Ik begon met high worden nadat ik ervan overtuigd was geraakt dat onze leraar gezondheidkunde niets wist van drugs en gewoon de propaganda napraatte. Door wat ik had geleerd, wilde ik marihuana, speed en LSD uitproberen. Het was het voorjaar van '72. Tegen de zomer wilde ik alleen maar high blijven.

Een jaar later, vroeg in de zomer van 1973, had ik een existentiële openbaring in een park. Ik besepte dat het zoeken naar de zin van het leven vluchtig was, omdat er geen zin was. Alles zou uiteindelijk op- of uitbranden en op lange termijn deed niets ertoe. We waren in de kosmische grap getraptd omdat we zochten naar een zin die niet bestond. Hoewel ik het simpel kan stellen, voelde het nogal diepgaand. Het leven was een zich herhalende cirkel van tijdelijke omstandigheden. Alles was niets. Ik voelde me intens leeg.

Dit betekende dat het leven hopeloos saai was. Bovennatuurlijke krachten waren een welkome afleiding in een uitzichtloze situatie en satanisme was de manier om bovennatuurlijke krachten te verwerven om mensen zo ver te krijgen dat ze me met rust lieten. Ik geloofde niet echt dat de duivel bestond evenmin als God, maar ik was ervan overtuigd dat geloven in iets dingen kon laten gebeuren die ik niet kon verklaren. In de maanden daarop leerde ik dat de duivel bestaat en ik

realiseerde me dat er een God moest zijn om de duivel ervan te weerhouden al het leven te verwoesten.

Tegen het einde van de zomer van 1973 was ik wederom geboren. Ik had letterlijk het licht gezien. Als een laserstraal, de straal ging niet uiteen, maar, in tegenstelling tot laser, was het wit. Elke golf in het elektromagnetische spectrum van het hele universum was in die ene straal, er bestond niets anders meer. Ik hoorde een stem en dreef in het licht, mijn gedachten liepen over van Bijbelteksten die ik in mijn hele leven had geleerd. Het licht was Jezus. Ik kon niets anders zeggen dan: "Natuurlijk", en ik voelde een onbegrijpelijke vrede.

Het was alsof ik het boek Jesaja leefde en toekeek hoe Markus zijn Evangelie schreef, en ik besepte dat niet alles niets is. Ik leerde dat wat eeuwig is, het iets is in wat verder niets is, en de zin die afwezig is in de kleurloze veelzijdigheid van voortdurende verandering. Het was opeens allemaal zo logisch en dat was volledig onverwacht. Ik had hier nog nooit van gehoord en ik had niet gedacht dat het mogelijk was, maar het was het antwoord op al mijn vragen. De God waar ik niet in geloofde, bestond echt. Ironisch genoeg was ik tijdens de hele Jesus People beweging een doorn geweest in het oog van elke Christen die het waagde om met mij over God te praten. En nu de beweging op zijn einde liep, werd ik er een deel van. Even ironisch is het feit dat ondanks al deze ervaringen ik toch viel voor wat er nog zou komen.

Mijn eerste dienst in een Fellowship-kerk was in Victory Chapel in Colorado Springs in 1978. Ik was in het leger gegaan in 1977 na twee jaar op de universiteit en afwassen voor een minimumloon en ik was gelegerd bij Ft. Carson in een artillerie-eenheid na een jaar militaire academie voor opleidingen en tussendoor afwachten van orders. In het begin ging ik naar de Open Bible kerk in de stad, maar ik had problemen met mijn auto en de kerk was vanaf de basis helemaal aan de andere kant van de stad. Nadat ik te veel diensten had gemist, ging ik naar Victory Chapel, omdat die dichtbij het busstation in het stadscentrum stond en de bus ook stopte bij de barakken waar ik woonde.

Ik vond Victory Chapel geweldig, vooral Ron Jones die daar pastor was. Hij kwam uit Kentucky, tegenover Missouri aan de andere kant

van de Mississippi, dus ik kon het gemakkelijk met hem vinden. De kerk herinnerde me aan de kerken die ik in het verleden had bezocht. Ik had gezien hoe kerken toneelstukken opvoerden met kerst, maar Victory Chapel had een dramateam dat elke zaterdag toepasselijke fantasierijke sketches opvoerde tussen de liedjes door. Ze speelden ook muziek waar ik van hield. Ze hadden echt getalenteerde musici. (Sommigen waren musici op de Luchtvaartacademie in Colorado Springs.)

Maar ik hield het meest van de preken. Ze waren puur en echt, geen vergelijkingen van verschillende leerstellige perspectieven. De pastor stelde de zaken duidelijk—hij trapte niemand opzettelijk op de tenen, maar was er ook niet bang voor. Ze wezen op de gekte die was doorgedrongen in veel kerken sinds de sixties, en die een zorgelijke trend had ingezet. Ze hadden ook momenten waarop iedereen een tijdlang tegelijk uitbrak in bidden in tongen, dat vond ik echt fijn. De Fellowship werd beschreven als een bijna logische voortzetting van de Jesus Movement. Ik waardeerde hun wortels. En alles had een doel. De sketches, preken en muziek maakten allemaal deel uit van een evangelistische strategie. Ze namen initiatief in plaats van af te wachten tot God zou bewegen, wat toen een geweldig idee leek.

In de loop van de tijd werd ik steeds enthousiaster. Ik was echt onder de indruk van de visie. Wayman Mitchell had een visie die hem inspireerde om een kerk te bouwen en vervolgens andere Fellowship-kerken te planten die het Evangelie zouden brengen aan de hele wereld. Ik vatte dit letterlijk op in de zin van een visioen als van Jesaja of Paulus vanwege mijn eigen ervaringen. Ik had ook gehoord over het visioen van David Wilkerson, wat ik ook letterlijk nam. Ik wist dat zoiets mogelijk was. Ik nam zijn referenties aan het visioen nooit op als louter een metafoor. Inmiddels is gebleken dat ik dat wel had moeten doen. Het was nooit in me opgekomen tot lang nadat Wayman zelf dat visioen losliet kort nadat ik er voor het eerst over had gehoord. Ik dacht dat het goed was dat De Fellowship oprechte leiders had, omdat de verschuiving naar centralisering en (Fellowship) orthodoxie maakte dat misbruik op de loer lag. Maar omdat Wayman en zijn discipelen oprecht waren, was het geen probleem.

Vanwege het leger verhuisde ik vaak. In 1980 zat ik op school in Ft. Huachuca in Arizona en ik ging naar De Fellowship-kerk in Sierra Vista. Bill Coolidge was daar de pastor en ik vond zijn standpunt geweldig. Daar sloot ik me aan—ik besloot dat ik een deel van De Fellowship wilde blijven.

De kerk in Sierra Vista leek erg op Victory Chapel in Colorado Springs. Een van de dingen die me altijd stoorde aan Assembly of God-, Open Bible-, of Foursquare- (niet-Fellowship Foursquare) kerken is dat de kerken zo verschillende zijn, ondanks dat ze tot dezelfde denominatie behoren. De hele sfeer kon er opvallend anders zijn, zelfs bij verschillende Assembly of God-kerken in dezelfde stad, zoals ik had meegeemaakt in Spokane en Virginia. Vaak had dat te maken met de individuele pastors die er de dienst uitmaakten.

Maar De Fellowship leek hetzelfde ongeacht in welke kerk je was. Sommige kerken waren groter; er werden soms zelfs verschillende talen gesproken. Maar elke kerk die ik bezocht, leek hetzelfde, consistent op een goede manier.

Later in 1980 ging ik terug naar Colorado Springs waar ik werd ingedeeld bij een andere eenheid, terug naar de kerk van Ron Jones. Hij preekte vrij vaak over opwekkingen uit het verleden, hoe vaak een beweging van God uitdoofde na hooguit drie of vier generaties om een dode organisatie achter te laten. Tragisch.

Deze trend was me al opgevallen in de jaren voordat ik in contact kwam met De Fellowship. Historisch gezien, had Jones gelijk. Ik wilde dit niet zien gebeuren met De Fellowship; ik wilde alles doen wat in mijn vermogen lag om dat te voorkomen.

Europa

Maar in 1982 stond ik voor een missie in Europa. Hoewel mijn orders spraken over Duitsland, werd ik ingedeeld bij een eenheid in Nederland. (Het hoofdkwartier van het bataljon zat in Duitsland, maar mijn eenheid was in Nederland). Ironisch genoeg kreeg ik een telefoontje met een aanbod om in de herfst uit het leger te gaan en terug

naar school. Ik mocht mijn rang en salaris behouden als ik me zou inschrijven voor de ROTC (Reserve Officers' Training Course) en nog vier jaar als officier terug zou komen. Maar ik was niet van plan in het leger te blijven, en ik mocht Russisch niet als hoofdvak behouden. Ik had een hekel aan mijn baan en probeerde die te veranderen. Het leger kon me ook niet veel schelen, maar ik wilde naar Europa. Tegen die tijd had ik vier jaar Duits, twee jaar Russisch en een jaar modern Grieks, Latijn, Frans en Koine (NT Grieks) gestudeerd en daarnaast linguïstiek. Mijn Defense Language Aptitude Battery (DLAB) score was 148. De hoogst mogelijke score is 164. Ik heb nog nooit iemand ontmoet met een score zo hoog als de mijne. Iemand ging me zelfs "sir" noemen, nadat hij mijn score had gezien. En nu kreeg ik een kans om toe te passen wat ik wist en Nederlands te leren in het veld.

Ik ging naar de Zwolle-kerk, die net een onderdeel was geworden van De Fellowship en één van de slechts twee Fellowship-kerken in Europa was. Een jaar later (1983) organiseerde Zwolle de eerste Europese conferentie, er waren toen vijf kerken in Europa.

Dat was een boeiende tijd. En voor de meeste mensen in de Zwolle-kerk was het de eerste keer dat ze getuige waren van de realiteit van het planten van kerken en van kerken die samenwerken om, in dit geval, Europa te bereiken met het Evangelie. Ik speelde zelfs basgitaar in een band.

Ik maakte heel veel foto's omdat ik voelde dat ik echt iets vastlegde, inclusief veel mensen die later pastors werden in Nederland. Veel van de andere foto's waren doopfoto's. Nederland is in veel opzichten de moeilijkste militaire missie die ik heb gehad. Een werkweek van 55,5 uur was niet genoeg. We waren extreem krap bezet en hadden lange aanvoerroutes (die ik gewoonlijk drie keer per week aflegde). Twee keer per week en om het weekend had ik een dienst van 24 uur. Ik heb een keer 53 uur achter elkaar gewerkt zonder slaap, en mijn langste werkweek was 110 uur, maar 70 uur per week was vrij normaal.

Als gevolg van slaapgebrek is mijn hartritme nooit gestabiliseerd. Ik heb inmiddels een pacemaker. Toch verlengde ik mijn reis en bleef

uiteindelijk 4,5 jaar, omdat ik erover dacht het leger te verlaten en in Nederland te blijven en meer tijd in de kerk door te brengen.

Vlak na die eerste Europese conferentie in 1983 ontmoette ik mijn vrouw. We trouwden in de Zwolle-kerk in '85.

In december '86 gingen mijn vrouw en ik naar de Verenigde Staten, terug naar Victory Chapel in Colorado Springs waar ik deel van De Fellowship was geworden. Toen ik had gezegd dat ik me niet geroepen voelde om te pionieren, had Wayman me geadviseerd in het leger te blijven zolang ik in Nederland was. Ik had het alleen aan Rudy van Diermen gevraagd omdat ik me afvroeg hoe moeilijk het zou zijn. Maar hij vroeg het aan Wayman die een antwoord gaf wat een flinke teleurstelling was, maar als Wayman zelf er zo over dacht, wat kon ik daar dan tegen inbrengen? Dus ik nam weer dienst, en we verhuisden naar Colorado, deze keer bij een infanterie-eenheid. Daar werden onze beide dochters geboren voordat we terugkeerden naar Europa, naar Duitsland deze keer in '89.

Dat was de eerste keer in elf jaar dat ik niet in de buurt van een Fellowship-kerk woonde. De komende acht jaar gingen we twee keer per jaar naar de conferentie in Zwolle en probeerden we in de tussentijd naar Duitse (of Belgische) kerken in de buurt te gaan. In tien jaar tijd verhuisden we ook acht keer omdat het leger eenheden in Europa aan het opheffen was, maar ik was van plan in Europa te blijven.

Een half jaar nadat we naar Duitsland waren verhuisd, kregen we een brief van een vriend die zei, "Ik neem aan dat jullie nu wel gehoord hebben over Pastor Jones en De Fellowship." Maar ik hoorde nu voor het eerst dat Jones De Fellowship had verlaten, samen met een aantal andere pastors die ik kende.

Kort daarna hoorde ik dat ik voor een jaar zou worden uitgezonden naar Saoedi Arabië. (Uiteindelijk zou het maar 4,5 maand zijn.) Dus ik zorgde dat mijn vrouw en dochters terugverhuisden naar Zwolle, terwijl ik naar de woestijn zou gaan.

Ik probeerde me de hele tijd een scenario voor te stellen waarin Jones en Mitchell uit elkaar konden gaan zonder dat een van hen het gruwe-

lijk mis had. Uiteindelijk besloot ik dat, totdat ik het tegendeel hoorde, er geen goede reden was om De Fellowship te verlaten.

Nadat mijn eenheid terugkwam uit de Golf had ik het druk met het innemen van uitrusting. Dat was twee jaar lang mijn belangrijkste baan. De VS en Rusland hadden een overeenkomst bereikt en onze eenheid was aangemerkt om vanuit Duitsland terug te keren naar de VS. Ik was verantwoordelijk voor alle eigendommen van elke eenheid waar ik aan toegewezen was, dus ik was degene die moest zorgen dat alles ingeleverd werd en op de juiste plek terechtkwam met de juiste papieren. Hiervoor was ik heel veel uren onderweg en het was heel veel papierwerk. Gelukkig had ik in '83 mijn eerste computer gekocht. Ik bewaarde al mijn data in dBase en schreef programma's om legerformulieren in te vullen, waarvoor ik die data gebruikte. Hierdoor kon ik 99 inleverdocumenten per dag genereren. De beperking zat in het documentnummeringssysteem, niet in mijn programma's. Uiteindelijk was ik betrokken bij het opheffen van drie eenheden, de eerste twee in Göppingen in Duitsland.

Elke drie weken reed ik van Göppingen naar Zwolle om vier dagen met mijn gezin door te brengen. Daar buiten werkte ik. Zelfs op de Autobahn lukte het me nooit de reis te maken in minder dan zes uur.

Op een dag kwam Mike, een vriend van mij waarmee ik naar de Golfoorlog was geweest, langs tijdens de conferentie. Hij vroeg me hoe ik wist dat het wel goed zat met Mitchell. Ik wees hem erop dat hij zojuist Bill Coolidge en Hank Houghton had horen preken. Ik zei: "En als mensen zoals zij Mitchell volgen, dan weet je dat hij van hetzelfde niveau moet zijn."

Mike ging terug naar de VS toen ik in december '91 naar een douane-eenheid van de militaire politie in Bremerhaven ging. Hij kwam terecht in een Potter's House-kerk aan de Oostkust (nabij Ft. Bragg). Maar hij vatte zijn ervaringen daar als volgt samen: "Mijn pastor is een idioot." Hij vertelde me ook dat ze speciale bidstonden hielden waar ze baden voor een oordeel over mensen die zich tegen de kerk keerden. Daar had ik nog nooit van gehoord, het klonk satanisch.